

منشور سازمان ملل متحد

مقدمه

منشور ملل متحد در تاریخ ۲۶ ژوئن ۱۹۴۵ در سانفرانسیسکو در پایان کنفرانس ملل متحد درباره تشکیل يك سازمان بين‌المللي به امضاء رسید و در ۲۴ اکتبر همان سال لازم‌الاجرا گردید. اساسنامه دیوان بين‌المللي دادگستري جزء لاينفك منشور ملل متحد است. اصلاحات مربوط به مواد ۲۳، ۲۷ و ۶۱ منشور در ۱۷ دسامبر ۱۹۶۳ توسط مجمع عمومي سازمان ملل متحد به تصویب رسید و از ۲۱ اوت ۱۹۶۵ لازم‌الاجرا گردید. اصلاح بيشتري مربوط به ماده ۶۱ در ۲۰ دسامبر ۱۹۷۱ توسط مجمع عمومي به تصویب رسید و در ۲۴ سپتامبر ۱۹۷۳ لازم‌الاجرا گردید. اصلاح ماده ۱۰۹ نیز که در تاریخ ۲۰ دسامبر ۱۹۶۵ به تصویب مجمع عمومي رسید در ۱۲ ژوئن ۱۹۶۸ لازم‌الاجرا گردید. با اصلاح ماده ۲۳ منشور، تعداد اعضاي شوراي امنيت سازمان ملل متحد از ۱۱ به ۱۵ افزایش یافت. ماده اصلاحي ۲۷ مقرر داشته است که تصميمات شوراي امنيت درباره موضوعات مربوط به آئين کار با رای مثبت ۹ عضو (سابقاً ۷ عضو) و درباره ساير موضوعات با رای مثبت ۹ عضو (سابقاً ۷ عضو)، از جمله آراء پنج عضو دائم شوراي امنيت، اتخاذ شود. با اصلاح ماده ۶۱، که در ۲۱ اوت ۱۹۶۵ لازم‌الاجرا گردید، تعداد اعضاي شوراي اقتصادي و اجتماعي سازمان ملل متحد از ۱۸ به ۲۷ افزایش یافت. اصلاح بعدي در ماده مزبور که از ۲۴ سپتامبر ۱۹۷۳ لازم‌الاجرا شد، تعداد اعضاي شوراي اقتصادي و اجتماعي سازمان ملل متحد را از ۲۷ به ۵۴ افزایش داد. اصلاح ماده ۱۰۹، که مربوط به بند اول ماده مزبور شد، مقرر مي‌دارد که مي‌توان يك کنفرانس عمومي توسط دول عضو سازمان ملل متحد در تاريخ و محلي که با دو سوم آراء اعضاي مجمع عمومي و رای هر يك از ۹ عضو (سابقاً ۷ عضو) شوراي امنيت تعيين مي‌شود تشكيل داد تا در منشور ملل متحد تجديد نظر شود. بند سوم ماده ۱۰۹ که مربوط به امکان تشكيل کنفرانسي براي تجديد نظر در منشور ملل متحد در دهمين دوره اجلاس عادي مجمع عمومي است به همان صورت باقي مانده و در اشاره‌اي که "رای هر يك از ۷ عضو شوراي امنيت" رفته تغييری داده نشده زیرا سال ۱۹۵۵ در دهمين دوره اجلاس عادي مجمع عمومي و در شوراي امنيت براساس بند مزبور اقدام شده است.

ما مردم ملل متحد با تصميم

به محفوظ داشتن نسلهاي آینده از بلاي جنگ که دوبار در مدت يك عمر انساني افراد بشر را دچار مصائب غير قابل بيان نموده و با اعلام مجدد ايمان خود به حقوق اساسي بشر و به حيثيت و ارزش شخصيت انساني و به تساوي حقوق مرد و زن و همچنين بين ملت‌ها اعم از کوچک و بزرگ و ايجاد شرايط لازم براي حفظ عدالت و احترام الزامات ناشي از عهدنامه‌ها و ساير منابع حقوق بين‌المللي و کمک به ترقي اجتماعي و شرايط زندگي بهتر با آزادي بيشتري،
و براي نيل به اين هدفها

به رفق و مدارا کردن و زیستن در حال صلح با یکدیگر با یک روحیه حسن همجواری و به متحد ساختن قوای خود برای نگاهداری صلح و امنیت بین‌المللی و به قبول اصول و ایجاد روشهایی که عدم استفاده از نیروهای مسلح را جز در راه منافع مشترک تضمین نماید و به توسل به وسائل و مجاری بین‌المللی برای پیشبرد ترقی اقتصادی و اجتماعی تمام ملل مصمم شده‌ایم که برای تحقق این مقاصد تشریک مساعی نمایی. و در نتیجه دولت‌های متبوع ما توسط نمایندگان خود که در شهر سانفرانسیسکو گرد آمده‌اند و اختیارات تامه آنان ابراز و صحت و اعتبار آن محرز شناخته شده است نسبت به این منشور ملل متحد موافقت حاصل نموده‌اند و بدینوسیله یک سازمان بین‌المللی که موسوم به ملل متحد خواهد بود تاسیس می‌نمایند.

فصل اول - مقاصد و اصول

ماده ۱ مقاصد ملل متحد به قرار زیر است:

- ۱- حفظ صلح و امنیت بین‌المللی و بدین منظور به عمل آوردن اقدامات دسته جمعی موثر برای جلوگیری و برطرف کردن تهدیدات علیه صلح و متوقف ساختن هرگونه عمل تجاوز یا سایر کارهای ناقض صلح و فراهم آوردن موجبات تعدیل و حل و فصل اختلافات بین‌المللی یا وضعیت‌هایی که ممکن است منجر به نقض صلح گردد با شیوه‌های مسالمت‌آمیز و برطبق اصول عدالت و حقوق بین‌الملل؛
 - ۲- توسعه روابط دوستانه در بین ملل بر مبنای احترام به اصل تساوی حقوق و خود مختاری ملل و انجام سایر اقدامات مقتضی برای تحکیم صلح جهانی؛
 - ۳- حصول همکاری بین‌المللی در حل مسائل بین‌المللی که دارای جنبه‌های اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی یا بشردوستانه است و در پیشبرد و تشویق احترام به حقوق بشر و آزادیهای اساسی برای همگان بدون تمایز از حیث ن.اد - جنس - زبان یا مذهب؛ و
 - ۴- بودن مرکزی برای هماهنگ کردن اقداماتی که ملل جهت حصول این هدف‌های مشترک معمول می‌دارند.
- ماده ۲- سازمان و اعضای آن در تعقیب مقاصد مذکور در ماده اول بر طبق اصول زیر عمل خواهند کرد:
- ۱- سازمان بر مبنای اصل تساوی حاکمیت کلیه اعضاء آن قرار دارد.
 - ۲- کلیه اعضاء به منظور تضمین حقوق و مزایای ناشی از عضویت تعهداتی را که به موجب این منشور بر عهده گرفته‌اند با حسن نیت انجام خواهند داد.
 - ۳- کلیه اعضاء اختلافات بین‌المللی خود را به وسایل مسالمت‌آمیز به طریقی که صلح و امنیت بین‌المللی و عدالت به خطر نیافتد، حل خواهند کرد.
 - ۴- کلیه اعضاء در روابط بین‌المللی خود از تهدید به زور یا استفاده از آن علیه تمامیت ارضی یا استقلال سیاسی هر کشوری یا از هر روش دیگری که با مقاصد ملل متحد مابینت داشته باشد خودداری خواهند نمود.
 - ۵- کلیه اعضاء در هر اقدامی که سازمان برطبق این منشور به عمل آورد به سازمان همه گونه مساعدت خواهند کرد و از کمک به هر کشوری که سازمان ملل متحد علیه آن اقدام احتیاطی یا قهری به عمل می‌آورد خودداری خواهند نمود.
 - ۶- سازمان مراقبت خواهد کرد کشورهایایی که عضو ملل متحد نیستند تا آنجا که برای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی ضروری است بر طبق این اصول عمل نمایند.
 - ۷- هیچیک از مقررات مندرج در این منشور، ملل متحد را مجاز نمی‌دارد در اموری که ذاتاً جزو صلاحیت داخلی هر کشوری است دخالت نماید و اعضاء را نیز ملزم نمی‌کند که چنین موضوعاتی را تابع مقررات این منشور قرار دهند لیکن این اصل به اعمال اقدامات قهری پیش‌بینی شده در فصل هفتم لطمه وارد نخواهد آورد.

فصل دوم - عضویت

ماده ۳- اعضای اصل ملل متحد کشورهای هستند که در کنفرانس ملل متحد راجع به سازمان بین‌المللی در سانفرانسیسکو شرکت نموده یا قبلاً اعلامیه ملل متحد مورخ اول ژانویه ۱۹۴۲ را امضاء کرده و این منشور را امضاء و بر طبق ماده ۱۱۰ تصویب نمایند.

ماده ۴-۱ سایر کشورهای شیفته صلح که تعهدات مندرج در این منشور را بپذیرند و به نظر و تشخیص سازمان قادر و مایل به اجرای آن باشند می‌توانند به عضویت ملل متحد درآیند.

۲- قبول هر کشوری که واجد شرایط مذکور باشد به عضویت ملل متحد منوط به تصمیمی است که مجمع عمومی بنا بر توصیه شورای امنیت اتخاذ می‌نماید.

ماده ۵- هر عضو ملل متحد که از طرف شورای امنیت بر علیه آن اقدام احتیاطی یا قهری به عمل آمده است ممکن است به وسیله مجمع عمومی و بنا بر توصیه شورای امنیت از اعمال حقوق و مزایای عضویت معلق گردد. اعمال حقوق و مزایای مزبور ممکن است به وسیله شورای امنیت مجدداً برقرار شود.

ماده ۶- هر عضو ملل متحد که در تخطی از اصول مندرج در این منشور اصرار ورزد ممکن است به وسیله مجمع عمومی بنا بر توصیه شورای امنیت از سازمان اخراج گردد.

فصل سوم - ارکان

ماده ۷- ارکان اصلی ملل متحد عبارتست از: یک مجمع عمومی، یک شورای امنیت، یک شورای اقتصادی و اجتماعی، یک شورای قیمومت، یک دیوان بین‌المللی دادگستری و یک دبیرخانه.

۲- ارکان فرعی که ضروری تشخیص داده شود ممکن است بر طبق این منشور تاسیس گردد.

ماده ۸- سازمان ملل متحد برای تصدی هر شغلی به هر عنوان تحت شرایط مساوی در ارکان اصلی و فرعی خود هیچگونه محدودیتی در استخدام مردان و زنان بر قرار نخواهد کرد.

فصل چهارم - مجمع عمومی

ترکیب

ماده ۹-۱ مجمع عمومی مرکب از کلیه اعضای ملل متحد خواهد بود.

۲- هر عضو بیش از پنج نماینده در مجمع عمومی نخواهد داشت. وظایف و اختیارات

ماده ۱۰- مجمع عمومی می‌تواند هر مساله یا امری را که در حدود این منشور یا مربوط به اختیارات و وظایف هر یک از رکن‌های مقرر در این منشور باشد مورد بحث قرار دهد و جز در مورد مذکور در ماده ۱۲ ممکن است به اعضاء سازمان ملل متحد یا به شورای امنیت یا به هر دو درباره هر یک از این مسایل و امور توصیه‌هایی بنماید.

ماده ۱۱-۱- مجمع عمومی می‌تواند اصول کلی همکاری برای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی منجمله اصول حام بر خلع سلاح و تنظیم تسلیحات را مورد رسیدگی قرار دهد و ممکن است در مورد اصول مذکور به اعضاء، یا به شورای امنیت یا به هر دو توصیه‌هایی بنماید.

۲- مجمع عمومی می‌تواند هر مساله مربوط به حفظ صلح و امنیت بین‌المللی را که توسط هر یک از اعضاء یا شورای امنیت یا بر طبق بند دوم از ماده ۳۵ توسط کشوری که عضو ملل متحد نیست بدان رجوع شده باشد مورد بحث قرار دهد و جز در مورد مقرر در ماده ۱۲ می‌تواند در مورد چنین مسائلی به کشور یا کشورهای مربوط یا به شورای امنیت یا به هر دو توصیه‌هایی بنماید. هر مساله‌ای از این قبیل که اقدام در مورد آن ضروری باشد توسط مجمع عمومی قبل یا بعد از بحث به شورای امنیت ارجاع خواهد گردید.

۳- مجمع عمومی می‌تواند توجه شورای امنیت را به وضعیت‌هایی که محتمل است صلح و امنیت بین‌المللی را

به مخاطره اندازد جلب نماید.

۴- اختیارات مجمع عمومی که در این ماده ذکر شده است حد کلی شمول ماده ۱۰ را محدود نخواهد کرد.
ماده ۱۲-۱- تازمانیکه شورای امنیت در مورد هر اختلاف یا وضعیت، در حال انجام وظایفی است که در این منشور بدان محول شده است مجمع عمومی در مورد آن اختلاف یا وضعیت هیچگونه توصیه‌ای نخواهد کرد مگر اینکه شورای امنیت چنین تقاضایی بکند.

۲- دبیر کل ملل متحد با موافقت شورای امنیت، مجمع عمومی را در هر دوره اجلاس از امور مربوط به حفظ صلح و امنیت بین‌المللی که در شورای امنیت مطرح است مطلع خواهد ساخت و به همین نحو بلافاصله پس از ختم رسیدگی شورای امنیت نسبت به امور مربوطه مراتب را به مجمع عمومی و در صورتیکه مجمع عمومی در حال اجلاس نباشد به اعضاء اطلاع خواهد داد.

ماده ۱۳- مجمع عمومی نسبت به امور زیر موجبات انجام مطالعات و صدور توصیه‌هایی را فراهم می‌کند:

الف- ترویج همکاری بین‌المللی در امور سیاسی و تشویق توسعه تدریجی حقوق بین‌الملل و تدوین آن.

ب - ترویج همکاری بین‌المللی در رشته‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، آموزشی و بهداشتی و کمک به تحقق حقوق بشر و آزادیهای اساسی برای همه بدون تبعیض از حیث نژاد، جنس، زبان و مذهب.

۲- سایر مسئولیت‌ها- وظایف و اختیارات مجمع عمومی در مورد امور مذکور در شق ب بند یک این ماده در فصول نهم و دهم بیان شده است.

ماده ۱۴- مجمع عمومی با رعایت مقررات ماده ۱۲ می‌تواند برای حل مسالمت‌آمیز هر وضعیتی که به نظر

میرسد احتمالاً به رفاه عمومی یا به روابط دوستانه بین‌الملل لطمه زند و منشا آن هرچه باشد از جمله

وضعیت‌هایی که ناشی از نقض مقاصد و اصول ملل متحد به شرح مذکور در این منشور است اقداماتی را توصیه نماید.

ماده ۱۵-۱- مجمع عمومی گزارش‌های سالانه و گزارش‌های مخصوص شورای امنیت را دریافت می‌کند و مورد

بررسی قرار می‌دهد گزارش‌های مذکور شامل مشروح اقدامات و تصمیماتی خواهد بود که شورای امنیت برای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی به عمل آورده یا اتخاذ کرده است.

۲- مجمع عمومی گزارش‌های سایر ارکان ملل متحد را دریافت می‌کند و مورد بررسی قرار می‌دهد.

ماده ۱۶- مجمع عمومی وظایفی را که تحت فصول ۱۲ و ۱۳ منشور بدان محول شده منجمله تصویب قراردادهای

قیمومت مناطقی را که سوق‌الجیشی قلمداد نشده است با توجه به نظام قیمومت بین‌المللی انجام خواهد داد.

ماده ۱۷-۱- مجمع عمومی بودجه سازمان را بررسی و تصویب خواهد کرد.

۲- مخارج سازمان برحسب سهمیه بندی مقرر از طرف مجمع عموم بر عهده اعضاء خواهد بود.

۳- مجمع عمومی هرگونه ترتیبات مالی و بودجه‌ای را که به موسسات تخصصی منظور در ماده ۵۷ داده شود مورد بررسی و تصویب قرار خواهد داد و بودجه اداری موسسات مذکور را به منظور صدور توصیه به آنها بررسی خواهد نمود.

رای

ماده ۱۸-۱- هر عضو مجمع عمومی دارای یک رای خواهد بود.

۲- تصمیمات مجمع عمومی در مورد مسائل مهم با اکثریت دوسوم از اعضاء حاضر و رای دهنده اتخاذ خواهد شد. موارد زیر از مسائل مهم محسوب می‌شود: توصیه‌های مربوط به حفظ صلح و امنیت بین‌المللی - انتخاب

اعضای حاضر و رای دهنده اتخاذ خواهد شد. موارد زیر از مسائل مهم محسوب می‌شود: توصیه‌های مربوط به حفظ صلح و امنیت بین‌المللی - انتخاب اعضاء غیر دائم شورای امنیت - انتخاب اعضاء شورای اقتصادی و

اجتماعی - انتخاب اعضاء شورای قیمومت بر طبق شق ((ج)) از بند ۸۶ - قبول اعضاء جدید در

سازمان ملل متحد - تعلیق حقوق و مزایای عضویت - اخراج اعضاء - مسائل راجع به اجرای نظام قیمومت و مسائل مربوط به بودجه.

۳- تصمیمات راجع به سایر امور منجمله تعیین انواع مسائل دیگری که اکثریت دوسوم باید در آنها رعایت شود با اکثریت اعضاء حاضر و رای دهنده اتخاذ خواهد گردید.

ماده ۱۹- هر عضو ملل متحد که پرداخت سهمیه مالی آن به سازمان به تاخیر افتاده باشد در صورتیکه سهمیه عقب افتاده عضو مزبور معادل یا بیشتر از مبلغ سهمیه مربوط برای دو سال قبل به طور کامل باشد در مجمع عمومی حق رای نخواهد داشت. معذک اگر مجمع عمومی تشخیص دهد که قصور در پرداخت ناشی از شرایطی است که از حیثه اختیار عضو مزبور خارج است می‌تواند به چنین عضوی اجازه دهد که در رای شرکت کند.

آئین کار

ماده ۲۰- مجمع عمومی منظمآ دوره‌های اجلاس سالانه و در صورت اقتضاء اجلاس‌های فوق‌العاده خواهد داشت. اجلاس‌های فوق‌العاده به دعوت دبیرکل بنا به درخواست شورای امنیت یا اکثریت اعضاء ملل خواهد بود.

ماده ۲۱- مجمع عمومی آئین‌نامه داخلی خود را تنظیم می‌کند. مجمع مزبور برای هر دوره اجلاس رئیس خود را انتخاب می‌کند.

ماده ۲۲- مجمع عمومی برای اجرای وظایف خد می‌تواند آنگونه ارکان فرعی را که ضروری تشخیص دهد تاسیس نماید.

فصل پنجم - شورای امنیت

ترکیب

ماده ۲۳-۱- شورای امنیت مرکب است از پانزده عضو سازمان ملل متحد. جمهوری چین - فرانسه - اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی (فدراسیون روسیه)- بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی و ایالات متحده آمریکا اعضاء دائم شورای امنیت هستند. مجمع عمومی ده عضو دیگر سازمان را بالاخص باتوجه به شرکت اعضاء سازمان ملل متحد در حفظ صلح و امنیت بین‌المللی و سایر هدفهای سازمان در درجه اول و همچنین با توجه به تقسیم عادلانه جغرافیایی به عنوان اعضاء غیر دائم شورای امنیت انتخاب می‌نماید.

۲- اعضاء غیر دائم شورای امنیت برای یکدوره دوساله انتخاب می‌گردند. معذک در نخستین انتخاب اعضاء غیر دائم پس از افزایش عده اعضاء شورای امنیت از یازده به پانزده دو عضو از چهار عضو اضافه شده برای یک دوره یکساله انتخاب می‌شوند.

عضوی که خارج می‌گردد بلافاصله قابل تجدید انتخاب نخواهد بود.

۳- هر عضو شورای امنیت یک نماینده در آن شورا خواهد داشت.

وظایف و اختیارات

ماده ۲۴-۱- به منظور تامین اقدام سریع و موثر از طرف ملل متحد اعضاء آن مسئولیت اولیه حفظ صلح و امنیت بین‌المللی را به شورای امنیت واگذار می‌نمایند و موافقت می‌کنند که شورای امنیت در اجرای وظایفی که به موجب این مسئولیت بر عهده دارد از طرف آنها اقدام نماید.

۲- شورای امنیت در اجرای این وظایف بر طبق مقاصد و اصول ملل متحد عمل می‌کند. اختیارات مخصوصی که برای انجام وظایف مذکور به شورای امنیت واگذار گردیده در فصول ۶-۷-۸ و ۱۲ بیان شده است.

۳- شورای امنیت گزارش‌های سالانه و در صورت اقتضا گزارش‌های مخصوص برای بررسی به مجمع عمومی تقدیم می‌دارد.

ماده ۲۵- اعضاء ملل متحد موافقت می‌نمایند که تصمیمات شورای امنیت را بر طبق این منشور قبول و اجرا نمایند.

ماده ۲۶- به منظور کمک به استقرار و حفظ صلح و امنیت بین‌المللی به وسیله به کار بردن تدابیری جهت صرف

حداقل منابع انسانی و اقتصادی جهان برای تسلیحات، شورای امنیت مکلف است با کمک کمیته ستاد نظامی مذکور در ماده ۴۷ طرح‌هایی برای وضع اصول تنظیم تسلیحات تهیه و به اعضاء ملل متحد تقدیم نماید.
رای

ماده ۲۷-۱- هر عضو شورای امنیت دارای يك رای است.

۲- تصمیمات شورای امنیت راجع به مسائل مربوط به آئین‌کار با رای نه (۹) عضو اتخاذ می‌شود.

۳- تصمیمات شورای امنیت راجع به سایر مسائل با رای مثبت نه (۹) عضو که شامل آراء تمام اعضای دائم باشد اتخاذ می‌گردد به این شرط که در مورد تصمیماتی که به موجب مندرجات فصل ششم و بند سوم از ماده ۵۲ اتخاذ می‌شود طرف دعوی از دادن رای خودداری نماید:

آئین‌کار

ماده ۲۸-۱- شورای امنیت به نحوی تشکیل خواهد شد که بتواند دائماً قادر به انجام وظایف خود باشد و بدین منظور هر يك از اعضای شورای امنیت در کلیه اوقات نماینده‌ای در مقر سازمان خواهد داشت.

۲- شورای امنیت جلساتی به فواصل معین خواهد داشت و هر يك از اعضای شورا در صورتیکه مایل باشد می‌تواند توسط یکی از اعضای دولت خود یا نماینده‌ای که مخصوصاً بدین منظور تعیین گردیده است در آن جلسات شرکت جوید.

۳- شورای امنیت می‌تواند جلسات خود را در جاهایی غیر از مقر سازمان که برای تسهیل انجام وظایف خود مناسب بداند تشکیل دهد.

ماده ۲۹- شورا یا امنیت می‌تواند آنگونه از ارکان فرعی را که برای انجام وظایف خود لازم بداند تاسیس نماید.

ماده ۳۰- شورای امنیت آئین‌نامه داخلی خود را که از جمله مشتمل بر ترتیب انتخاب شورا باشد تنظیم می‌کند.

ماده ۳۱- هر عضو مللمتحد که عضو شورای امنیت نیست می‌تواند بدون حق رای در مذاکرات مربوط به هر مسئله‌ای که در شورای امنیت مطرح است در هر مورد که شورای امنیت مسائل مزبور را در منافع آن عضو مخصوصاً موثر بداند شرکت کند.

ماده ۳۲- هر عضو ملل متحد که عضو شورای امنیت نیست یا هر کشوری که در ملل متحد عضویت ندارد هرگاه طرف اختلافی باشد که در شورای امنیت تحت رسیدگی است دعوت خواهد شد که بدون حق رای در مذاکرات مربوط به اختلاف مزبور شرکت نماید. شورای امنیت شرایطی را که برای شرکت کشوری که عضو ملل متحد نیست عادلانه می‌داند وضع خواهد نمود.

فصل ششم - حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات

ماده ۳۳-۱- طرفین هر اختلاف که ادامه آن متحمل است حفظ صلح و امنیت بین‌المللی را به خطر اندازد باید قبل از هر چیز از طریق مذاکره - میانجیگری - سازش - داوری - رسیدگی قضایی و توسل به موسسات یا ترتیبات منطقه‌ای یا سایر وسائل مسالمت‌آمیز بنابه انتخاب خود راه حل آن را جستجو نمایند.

۲- شورای امنیت در صورت اقتضا از طرفین اختلاف خواهد خواست که اختلافات خود را با شیوه‌های مزبور حل و فصل نمایند.

ماده ۳۴- شورای امنیت می‌تواند هر اختلاف یا وضعیتی را که ممکن است منجر به يك اصطکاک بین‌المللی گردد یا اختلافی ایجاد نماید مورد رسیدگی قرار دهد بدین منظور که تعیین نماید آیا محتمل است ادامه اختلاف یا وضعت مزبور حفظ صلح و امنیت بین‌المللی را به خطر بیندازد.

ماده ۳۵-۱- هر عضو ملل متحد می‌تواند توجه شورای امنیت یا مجمع عمومی را به هر اختلاف یا وضعیتی از آنگونه که در ماده ۳۴ بدان اشاره شده است جلب نماید.

۲- هر کشوری که عضو ملل متحد نیست می‌تواند توجه شورای امنیت یا مجمع عمومی را به اختلافی که خود

در آن درگیر استجلب نماید مشروط بر اینکه در مورد اختلاف مزبور قبلاً تعهدات مربوط به حل و فصل مسالمت‌آمیز مقرر در این منشور را قبول نماید.

۳- اقدامات مجمع عمومی در خصوص اموری که به موجب این ماده توجه مجمع بدان معطوف می‌گردد تابع مقررات مواد ۱۱ و ۱۲ است.

ماده ۳۶-۱- شورای امنیت می‌تواند در هر مرحله از اختلافی از آنگونه که در ماده ۳۳ بدان اشاره شده است یا در هر وضعیت شبیه به آن، روشها یا ترتیب‌های حل و فصل مناسب توصیه نماید.

۲- شورای امنیت ملزم است روشهایی را که طرفین دعوی خود قبلاً برای حل و فصل اختلاف قبول کرده‌اند مورد توجه قرار دهد.

۳- شورای امنیت در توصیه‌هایی که به موجب این ماده می‌کند باید همچنین در نظر داشته باشد که اختلافات قضایی باید بطور کلی توسط طرفین دعوی بر طبق مقررات اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری به دیوان مزبور رجوع گردد.

ماده ۳۷-۱- در صورتیکه طرفهای اختلافی از آنگونه که در ماده ۳۳ بدان اشاره شده است نتوانند آن را به وسایل مذکور در ماده مزبور حل و فصل کنند باید آن را به شورای امنیت ارجاع نمایند.

۲- هرگاه شورای امنیت تشخیص دهد که دوام يك اختلاف در واقع محتمل است حفظ صلح و امنیت بین‌المللی را به خطر اندازد باید تصمیم بگیرد که بر طبق ماده ۳۶ عمل کند یا شرایطی را که برای حل و فصل مناسب تشخیص می‌دهد توصیه نماید.

ماده ۳۸- در صورتیکه کلیه طرفهای هر اختلاف درخواست نمایند، شورای امنیت می‌تواند به منظور حل مسالمت‌آمیز اختلاف مزبور به طرفهای اختلاف توصیه‌هایی بنماید بدون اینکه به این ترتیب به مقررات مواد ۳۳ الی ۳۷ لطمه‌ای وارد آید.

فصل هفتم - اقدام در موارد تهدید علیه صلح - نقض صلح و اعمال تجاوز

ماده ۳۹- شورای امنیت وجود هرگونه تهدید علیه صلح - نقض صلح - یا عمل تجاوز را احراز و توصیه‌هایی خواهد نمود یا تصمیم خواهد گرفت که برای حفظ یا اعاده صلح و امنیت بین‌المللی به چه اقداماتی برطبق مواد ۴۱ و ۴۲ باید مبادرت شود.

ماده ۴۰- به منظور جلوگیری از وخامت وضعیت، شورای امنیت می‌تواند قبل از آنکه بر طبق ماده ۳۹ توصیه‌هایی بنماید یا درباره اقداماتی که باید معمول گردد تصمیم بگیرد. از طرفهای ذینفع بخواهد اقدامات موقتی را که شورای امنیت ضروری یا مطلوب تشخیص می‌دهد انجام دهند. اقدامات موقتی مذکور به حقوق یا ادعاهای موقعت طرفهای ذینفع لطمه‌ای وارد نخواهد کرد شورای امنیت تخلف در اجرای اقدامات موقتی را چنانکه باید و شاید در نظر خواهد گرفت.

ماده ۴۱- شورای امنیت می‌تواند تصمیم بگیرد که برای اجرای تصمیمات آن شورا مبادرت به چه اقداماتی که متضمن به کارگیری نیوری مسلح نباشد لازم است و می‌تواند از اعضای ملل متحد بخواهد که به این قبیل اقدامات مبادرت ورزند این اقدامات ممکن است شامل متوقف ساختن تمام یا قسمتی از روابط اقتصادی و ارتباطات راه‌آهن - دریایی - هوایی - پستی - تلگرافی - رادیویی و سایر وسائل ارتباطی و قطع روابط سیاسی باشد.

ماده ۴۲- در صورتیکه شورای امنیت تشخیص دهد که اقدامات پیش‌بینی شده در ماده ۴۱ کافی نخواهد بود یا ثابت شده باشد که کافی نیست می‌تواند به وسیله نیروهای هوایی - دریایی یا زمینی به اقدامی که برای حفظ یا اعاده صلح و امنیت بین‌المللی ضروری است مبادرت کند. این اقدام ممکن است مشتمل بر تظاهرات و محاصره و سایر عملیات نیروهای هوایی - دریایی یا زمینی اعضای ملل متحد باشد.

ماده ۴۳-۱- کلیه اعضای ملل متحد به منظور شرکت در حفظ صلح و امنیت بین‌المللی متعهد می‌شوند که نیروهای مسلح و تسهیلات منجمه حق عبور لازم برای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی را بنابه درخواست شورای امنیت و بر طبق موافقتنامه یا موافقت‌هایی خاص در اختیار آن شورا قرار دهند.

۲- موافقتنامه یا موافقتنامه‌های مذکور تعداد و نوع نیروها، درجه آمادگی و فرارگاه عمومی آنها و ماهیت تسهیلات و کمک‌هایی را که باید ارائه گردد، معین می‌نماید.

۳- مذاکرات مربوط به موافقتنامه یا موافقتنامه‌های مزبور به ابتکار شورای امنیت هرچه زودتر صورت خواهد گرفت. این موافقتنامه‌ها بین‌شورای امنیت و اعضا یا بین شورای امنیت و گروه‌هایی از اعضا منعقد خواهد گردید و کشورهای امضا کننده باید آن را بر طبق مقررات قوانین اساسی خود تصویب نمایند.

ماده ۴۴- هرگاه شورای امنیت تصمیم به استفاده نیرو بگیرد قبل از آنکه از عضوی که در شورا نماینده ندارد درخواست تدارک نیروهای مسلح برای انجام تعهدات متقبله به موجب ماده ۴۳ بنماید، باید عضو مزبور را در صورت تمایل خود آن عضو به شرکت در تصمیمات شورای امنیت مربوط به استفاده از قسمت‌هایی از نیروهای مسلح آن عضو دعوت نماید.

ماده ۴۵- برای اینکه سازمان ملل متحد قادر به انجام اقدامات فوری نظامی باشد اعضا باید قسمت‌هایی از نیروی هوایی خود را به طوریکه قابل استفاده فوری برای عملیات اجرایی دسته جمعی بین‌المللی باشد، آماده نگهدارند. مقدار و درجه آمادگی این قسمت‌ها و طرح‌های عملیات دسته جمعی آنان در حدود مقرر در موافقتنامه یا موافقتنامه‌های مخصوص اشاره شده در ماده ۴۳ توسط شورای امنیت و با کمیته ستاد نظامی تعیین خواهد شد.

ماده ۴۶- طرح‌های به کارگیری نیروی مسلح را شورای امنیت با کمک کمیته ستاد نظامی تنظیم می‌کند.

ماده ۴۷-۱- برای راهنمایی و کمک به شورای امنیت درباره کلیه مسائل مربوط به نیازمندیهای نظامی شورای امنیت برای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی و همچنین برای به کارگیری و فرماندهی نیروهای مسلحی که در اختیار شورا قرار داده شده و تنظیم تسلیحات و خلع سلاح احتمالی یک کمیته ستاد نظامی تاسیس می‌شود.

۲- کمیته ستاد نظامی مرکب خواهد بود از روسای ستاد اعضای دائم شورا و امنیت یا نمایندگان آنها هرگاه حسن اجرای وظایف کمیته ستاد نظامی شرکت عضوی از اعضای ملل متحد را که در کمیته نماینده دائم ندارد ایجاد نماید آن عضو از طرف کمیته ستاد نظامی برای شرکت در کارها دعوت خواهد شد.

۳- کمیته ستاد نظامی تحت نظر شورای امنیت مسئول هدایت سوق‌الجیشی هر یک از نیروهای مسلحی که در اختیار شورا قرار داده شده خواهد بود. موضوعات مربوط به فرماندهی اینگونه نیروها بعداً ترتیب داده خواهد شد.

۵- کمیته ستاد نظامی می‌تواند با اجازه شورای امنیت و پس از مشورت با سازمانهای منطقه‌ای مناسب کمیته‌های فرعی منطقه‌ای تاسیس نماید.

ماده ۴۸-۱- برای اجرای تصمیمات شورای امنیت جهت حفظ صلح و امنیت بین‌المللی همه یا بعضی از اعضای ملل متحد به تشخیص شورای امنیت اقدام لازم معمول خواهند داشت.

۲- اعضای ملل متحد مستقیماً و به وسیله اقدامات خود در سازمانهای بین‌المللی مربوط که عضو آن هستند تصمیمات مذکور را اجرا خواهند کرد.

ماده ۴۹- اعضای ملل متحد در دادن کمک متقابل به یکدیگر برای اجرای تصمیمات متخذه از طرف شورای امنیت تشریک مساعی خواهند کرد.

ماده ۵۰- هرگاه شورای امنیت اقدامات احتیاطی یا قهری علیه کشوری معمول دارد هر کشور دیگر که خود را مواجه با مشکلات اقتصادی خاصی ناشی از اجرای آن اقدامات بیابد اعم از اینکه عضو ملل متحد باشد یا نه حق خواهد داشت در مورد حل آن مشکلات با شورای امنیت مشورت نماید.

ماده ۵۱- در صورت وقوع جمله مسلحانه علیه یک عضو ملل متحد تا زمانیکه شورای امنیت اقدام لازم برای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی را به عمل آورد هیچیک از مقررات این منشور به حق ذاتی دفاع از خود خواه فردی یا

دسته جمعی لطمه‌ای وارد نخواهد کرد. اعضاء باید اقداماتی را که در اعمال این حق دفاع از خود به عمل می‌آورند فوراً به شورای امنیت گزارش دهند. این اقدامات به هیچ وجه در اختیار و مسئولیتی که شورای امنیت بر طبق این منشور دارد و به موجب آن برای حفظ و اعاده صلح و امنیت بین‌المللی و در هر موقع که ضروری تشخیص دهد اقدام لازم به عمل خواهد آورد تأثیری نخواهد داشت.

فصل هشتم - قراردادهای منطقه‌ای

- ماده ۵۲-۱- هیچکدام از مقررات این منشور مانع وجود قراردادهای یا موسسات منطقه‌ای برای انجام امور مربوط به حفظ صلح و امنیت بین‌المللی که متناسب برای اقدامات منطقه‌ای باشد نیست مشروط بر اینکه اینگونه قراردادهای یا موسسات و فعالیتهای آنها با مقاصد و اصول ملل متحد سازگار باشد.
- ۲- اعضای ملل متحد که چنین قراردادهایی را منعقد می‌نمایند یا چنین موسساتی را تأسیس می‌کنند هرگونه کوششی را برای حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات محلی از طریق این قراردادها یا موسسات منطقه‌ای قبل از مراجعه به شورای امنیت به کار خواهند برد.
- ۳- شورای امنیت توسعه حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات محلی را از طریق چنین قراردادهای یا موسسات منطقه‌ای چه به ابتکار کشورهای ذینفع و چه با ارجاع از طرف شورای امنیت تشویق می‌نماید.
- ۴- این ماده به هیچ وجه لطمه‌ای به اجرای مواد ۲۴ و ۲۵ نخواهد زد.
- ماده ۵۲-۱- شورای امنیت در موارد مقتضی از چنین قراردادهای یا موسسات منطقه‌ای برای عملیات اجرایی تحت اختیار خود استفاده خواهد کرد. ولی هیچگونه عملیات اجرایی به موجب قراردادهای منطقه‌ای یا توسط موسسات منطقه‌ای بدون اجازه شورای امنیت صورت نخواهد گرفت. اقداماتی که در اجرای ماده ۱۰۷ یا به موجب قراردادهای منطقه‌ای بر علیه هر کشور دشمن به شرحی که در بند دوم این ماده تعریف شده است یا بر علیه تجدید سیاست تجاوزکارانه از طرف چنین کشوری انجام می‌شود تا زمانیکه سازمان ملل متحد بنا بر درخواست کشورهای ذینفع مسئولیت جلوگیری از تجاوزات بیشتر چنین کشوری را به عهده گیرد از این قاعده مستثنی است.
- ۲- عبارت ((کشور دشمن)) که در بند اول این ماده استفاده شده است شامل هر کشوری می‌شود که در طی جنگ جهانی دوم دشمن هر یک از امضا کنندگان این منشور بوده است.
- ماده ۵۴- فعالیتهایی که به موجب قراردادهای منطقه‌ای یا به وسیله موسسات منطقه‌ای برای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی انجام می‌گیرد یا مورد نظر است باید در همه مواقع به طور کامل به اطلاع شورای امنیت برسد.

فصل نهم - همکاری اقتصادی و اجتماعی بین‌المللی

- ماده ۵۵- باتوجه به ضرورت ایجاد شرایط ثبات و رفاه برای تأمین روابط مسالمت‌آمیز و دوستانه بین‌الملل براساس احترام به اصل تساوی حقوق و خودمختاری ملل، سازمان ملل متحد امور زیر را تشویق خواهد کرد.
- الف- بالا بردن سطح زندگی، فراهم ساختن کار برای حصول شرایط ترقی و توسعه در نظام اقتصادی و اجتماعی؛
- ب- حل مسائل بین‌الملل اقتصادی - اجتماعی - بهداشتی و مسائل مربوط به آنها و همکاری بین‌المللی فرهنگی و آموزش؛ و
- ج- احترام جهانی و موثر حقوق بشر و آزادیهای اساسی برای همه بدون تبعیض از حیث نژاد - جنس و زبان یا مذهب.
- ماده ۵۶- کلیه اعضا متعهد می‌شوند که برای نیل به مقاصد مذکور در ماده ۵۵ در همکاری با سازمان ملل متحد اقدامات فردی یا دسته جمعی معمول دارند.

ماده ۵۷-۱- موسسات تخصصی مختلف که به موجب موافقتنامه بین کشورها تاسیس و بر طبق اساسنامه‌های خود در زمینه‌های اقتصادی - اجتماعی - فرهنگی - آموزشی - بهداشتی و سایر رشته‌های مرتبط دارای مسئولیتهای وسیع بین‌المللی هستند بر طبق مقررات ماده ۶۳ وابسته به سازمان ملل متحد خواهند شد.

۲- موسساتی که اینگونه وابسته به ملل متحد می‌شوند از این پس به عنوان موسسات تخصصی ذکر خواهند شد.

ماده ۵۸- سازمان برای هماهنگ کردن برنامه‌ها و فعالیتهای موسسات تخصصی توصیه‌هایی خواهد کرد.

ماده ۵۹- سازمان در صورت اقتضا موجبات مذاکرات بین کشورهای ذینفع را برای ایجاد هرگونه موسسات تخصصی جدیدی که برای نیل به مقاصد مذکور در ماده ۵۵ ضروری باشد فراهم می‌کند.

ماده ۶۰- مسئولیت اجرای وظایف سازمان که در این فصل مقرر است بر عهده مجمع عمومی و تحت نظر مجمع عمومی به عهده شورای اقتصادی و اجتماعی است که بدین منظور دارای اختیارات مذکور در فصل ده است.

فصل دهم - شورای اقتصادی و اجتماعی

ماده ۶۱-۱- شورای اقتصادی و اجتماعی مرکب از ۵۴ عضو ملل متحد خواهد بود که توسط مجمع عمومی انتخاب می‌شوند.

۲- با رعایت مقررات بند سوم همه ساله هیجده (۱۸) عضو شورای اقتصادی و اجتماعی برای مدت سه سال انتخاب می‌شوند. عضوی که خارج می‌گردد قابل انتخاب مجدد است.

۳- در نخستین انتخاب پس از افزایش اعضای شورای اقتصادی و اجتماعی از ۲۷ به ۵۴ علاوه بر اعضای که به جای نه عضوی که دوره خدمتشان پایان یافته انتخاب می‌شوند ۲۷ عضو جدید انتخاب خواهند شد. دوره خدمت نه عضو از این ۲۷ عضو اضافی پس از یک سال و نه عضو دیگر در پایان سال دوم به نحوی که از طرف مجمع ملی مقرر می‌شود خاتمه می‌یابد.

وظایف و اختیارات

ماده ۶۲-۱- شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند مطالعات و گزارش‌هایی درباره مسائل بین‌المللی مربوط به امور اقتصادی - اجتماعی - فرهنگی - آموزشی بهداشتی و سایر امور مربوط انجام داده یا تهیه نماید یا موجبات انجام یا تهیه آن را فراهم آورد و در مورد اینگونه امور به مجمع عمومی و اعضای ملل متحد و موسسات تخصصی مربوط توصیه‌هایی بنماید.

۲- شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند به منظور تشویق احترام واقعی حقوق بشر و آزادیهای اساسی برای همه توصیه‌هایی بنماید.

۳- شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند در خصوص اموری که در صلاحیت آن قرار دارد پیش‌نویس مقابله نامه‌هایی برای تقدیم به مجمع عمومی تهیه نماید.

۴- شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند در خصوص مسائلی که در صلاحیت آن قرار دارد کنفرانس‌های بین‌المللی بر طبق قواعد مقرر از طرف ملل متحد ترتیب دهد.

ماده ۶۳-۱- شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند با هر یک از موسسات تخصصی مذکور در ماده ۵۷ قراردادهایی منعقد کند و شرایطی را که به موجب آن موسسه مربوطه وابسته به ملل متحد خواهد گردید معین نماید. اینگونه قراردادها باید به تصویب مجمع عمومی برسد.

۲- شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند از طریق مشاوره با موسسات تخصصی و توصیه به آنها و توصیه به مجمع عمومی و اعضای ملل متحد فعالیتهای موسسات تخصصی را هماهنگ سازد.

ماده ۶۴-۱- شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند برای بدست آوردن گزارش‌های منظم موسسات تخصصی اقدامات مقتضی به عمل آورد. شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند برای بدست آوردن گزارش‌هایی در خصوص

اقداماتی که برای اجرای توصیه‌های خود و توصیه‌هایی که توسط مجمع عمومی راجع به امور داخل در صلاحیت شورا به عمل آمده است با اعضای ملل متحد و موسسات تخصصی ترتیباتی بدهد.

۲- شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند ملاحظات خود را درباره این گزارشها به مجمع عمومی بفرستد.

ماده ۶۵- شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند اطلاعاتی در اختیار شورای امنیت قرار دهد و به درخواست شورای امنیت به آن شورا کمک کند.

ماده ۶۶-۱- شورای اقتصادی و اجتماعی در اجرای توصیه‌های مجمع عمومی وظایفی را که در حیطه صلاحیت آن شورا است انجام می‌دهد.

۲- شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند با تصویب مجمع عمومی خدماتی را که اعضای ملل متحد و موسسات تخصصی از آن شورا بخواهند انجام دهد.

۳- شورای اقتصادی و اجتماعی وظایف دیگری را که در قسمتهای دیگر این منشور به عهده آن واگذار شده است یا ممکن است توسط مجمع عمومی بدان محول شود انجام می‌دهد.

رای

ماده ۶۷-۱- هر عضو شورای اقتصادی و اجتماعی دارای يك رای خواهد بود.

۲- تصویب شورای اقتصادی و اجتماعی با اکثریت آراء اعضای حاضر و رای دهنده گرفته می‌شود.

آئین کار

ماده ۶۸- شورای اقتصادی و اجتماعی کمیسیونهایی برای مسائل اقتصادی و اجتماعی و ترویج حقوق بشر همچنین هرگونه کمیسیونهای دیگری که برای اجرای وظایفش ضروری باشد تاسیس می‌کند.

ماده ۶۹- شورای اقتصادی و اجتماعی کمیسیونهایی برای مسائل اقتصادی و اجتماعی و ترویج حقوق بشر همچنین هرگونه کمیسیونهای دیگری که برای اجرای وظایفش ضروری باشد تاسیس می‌کند.

ماده ۶۹- شورای اقتصادی و اجتماعی از هر يك از اعضای ملل متحد برای شرکت در مذاکرات مربوط به هر موضوعی که آن عضو به نحو خاصی در آن ذینفع است دعوت خواهد کرد بدون آنکه عضو مزبور حق رای داشته باشد.

ماده ۷۰- شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند ترتیباتی بدهد که نمایندگان موسسات تخصصی بدون حق رای در مذاکرات شورا و کمیسیونهایی که توسط آن تاسیس می‌گردند و همچنین نمایندگان خود شورا در مذاکرات موسسات تخصصی شرکت جویند.

ماده ۷۱- شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند برای مشاوره با سازمانهای غیر دولتی که به امور در حیطه صلاحیت شورا اشتغال دارند هرگونه تدابیر مناسب اتخاذ نماید. این ترتیبات ممکن است درباره سازمانهای بین‌المللی در جایی که اقتضا نماید، درباره سازمانهای ملی پس از مشورت با عضو ذینفع ملل متحد اعمال گردد. ماده ۷۲-۱- شورای اقتصادی و اجتماعی آئین‌نامه داخلی خود را تنظیم می‌نماید و در آن طرز انتخاب رئیس شورا را معین می‌کند.

۲- شورای اقتصادی و اجتماعی در مواقع لازم بر طبق آئین‌نامه داخلی خود تشکیل جلسه می‌دهد. آئین نامه مزبور شامل مقررات مربوط به تشکیل جلسات به درخواست اکثریت اعضای شورا خواهد بود.

فصل یازدهم - اعلامیه راجع به سرزمینهای غیر خودمختار

ماده ۷۳- اعضای ملل متحد که مسئولیت اداره سرزمینهایی را که مردم آن هنوز به درجه کامل حکومت خودمختاری نایل نشده‌اند بر عهده دارند یا بعهده می‌گیرند اصل اولویت منافع سکنه این سرزمینها را به رسمیت می‌شناسند و تعهد پیشبرد رفاه سکنه این سرزمینها را به منتها درجه و در حدود اصول مربوط به صلح و امنیت بین‌المللی به شرح مقرر در این منشور به عنوان يك ماموریت مقدس قبول نموده و برای این منظور متقبل

می‌شوند که:

الف- با توجه به فرهنگ سکنه مربوطه پیشرفت سیاسی - اقتصادی - اجتماعی و آموزشی آنان را تامین نمایند. رفتارشان با سکنه مزبور عادلانه بوده و از آنان در مقابل احکافات حمایت نمایند؛

ب- حکومت خودمختاری را توسعه دهند - آمار سیاسی سکنه را رعایت نمایند و برطبق اوضاع و احوال خاص هر سرزمین و مردم آن و بنابر مدارج مختلف پیشرفتشان آنان را در توسعه تدریجی موسسات سیاسی آزاد یاری کنند؛

ج- در تحکیم صلح و امنیت بین‌المللی بکوشند؛

د- اقدامات سازنده توسعه‌ای را ترویج نمایند و به منظور آنکه عملاً به مقاصد اجتماعی - اقتصادی و علمی مذکور در این ماده نائل شوند پژوهش‌های علمی را تشویق نمایند و با یکدیگر در مواقع و موارد مقتضی با سازمانهای بین‌المللی تخصصی همکاری کنند؛

ه- جز در مواردیکه مقتضیات امنیت و ملاحظات ناشی از قوانین اساسی ایجاب نماید آمار و سایر اطلاعاتی را که دارای جنبه فنی و مربوط به شرایط اقتصادی - اجتماعی و آموزشی سرزمین‌هایی است که هر یک مسئول آن هستند غیر از سرزمین‌های مشمول مقررات فصول ۱۲ و ۱۳ جهت اطلاع مرتباً برای دبیر کل ملل متحد بفرستند. ماده ۷۴- اعضای سازمان ملل متحد همچنین موافقت می‌کنند که خط مشی آنها چه در سرزمین‌های مشمول مقررات این فصل و چه در قلمر خاک اصلی خود آنها در امور اجتماعی، اقتصادی و تجارتي با رعایت ملاحظات لازم از حیث منافع و رفاه سایر نقاط جهان بر اساس اصل کلی حسن همجواری استوار باشد.

فصل دوازدهم - نظام قیمومت بین‌المللی

ماده ۷۵- سازمان ملل متحد تحت نظر خود یک نظام بین‌المللی قیمومت برای اداره و سرپرستی سرزمین‌هایی که ممکن است به موجب موافقت‌نامه‌های خاص بعداً تحت اداره آن قرار گیرد برقرار می‌نماید این سرزمین‌ها از این پس به نام (سرزمین‌های تحت قیمومت) خوانده خواهد شد.

ماده ۷۶- هدف‌های اساسی نظام قیمومت بر طبق مقاصد ملل متحد به شرح مندرج در ماده یک این منشور عبارتست از:

الف- پیشبرد تحکیم صلح و امنیت بین‌المللی؛

ب - کمک به پیشرفت سیاسی - اقتصادی - اجتماعی و آموزشی سکنه سرزمین‌های تحت قیمومت و پیشبرد تدریجی آنان بسوی حکومت خودمختاری یا استقلال بر حسب اقتضاء با توجه به اوضاع و احوال خاص هر سرزمین، مردم آن و تمایلات مردم مزبور که به نحو آزادانه ابراز شده باشد و برطبق مقرراتی که ممکن است در هر قرارداد قیمومت پیش‌بینی شده باشد؛

ج - تشویق احترام به حقوق بشر و آزادی‌های اساسی برای همه بدون تمایز از حیث نژاد - جنس - زبان یا مذهب و تشویق شناسایی این معنی که ملل جهان به یکدیگر نیازمند هستند؛

د- تامین رفتار یکسان در امور اجتماعی - اقتصادی و تجاری برای تمام اعضای ملل متحد و اتباع آنها و همچنین رفتار یکسان در اجرای عدالت برای اتباع مزبور بدون آنکه به حصول هدف‌های مذکور خللی وارد شود و با رعایت مقررات ماده ۸۰.

ماده ۷۷-۱- نظام قیمومت شامل سرزمین‌هایی می‌شود که در ردیف‌های ذیل قرار دارند و ممکن است به موجب قراردادهای قیمومت تحت این نظام درآیند:

الف- سرزمین‌هایی که اکنون تحت وصایت هستند.

ب- سرزمین‌هایی که ممکن است در نتیجه جنگ جهانی دوم از کشورهای دشمن مجزا گردد.

۲- سرزمین‌هایی که به میل و اراده کشورهای مسئول اداره آنها تحت این نظام قرار داده شود.

۳- به موجب يك موافقتنامه بعدي تعيين خواهد شد كه چه سرزمينهايي از رديفهاي سابق الذكر با چه شرايطي تحت نظام قيمومت در خواهد آمد.

ماده ۷۸- نظام قيمومت شامل سرزمينهايي كه به عضويت ملل متحد درآمده اند نخواهد شد و روابط بين آنها براساس احترام به اصل تساوي حاكميت است.

ماده ۷۹- شرايط قيمومت براي هر سرزميني كه تحت نظام قيمومت قرار مي گيرد و همچنين تغيير و اصلاح شرايط مذكور موضوع موافقتنامه هاي منعقد شده بين كشورهايي كه مستقيماً ذينفع هستند منجمله كشورهاي وصي در مورد سرزمينهاي تحت وصايت يكي از اعضاي ملل متحد خواهد بود و به ترتيب مقرر در مواد ۸۲ و ۸۵ به تصويب خواهد رسيد.

ماده ۸۰-۱- به استثناي آنچه در هريك از قراردادهاي خاص قيمومت كه بر طبق مواد ۷۷ و ۷۹ و ۸۱ منعقد مي شود و سرزميني را تحت نظام قيمومت در مي آورد ممكن است مورد موافقت قرار گيرد و تا زمان انعقاد چنين قراردادهايي هيچيك از مقررات اين فصل نبايد طوري تعبير شود كه به نحوي در حقوق هيچ كشور يا مردمي يا در مقررات اسناد موجود بين المللي كه اعضاي ملل متحد ممكن است طرف آن باشند تغيير ي بدهد.

۲- بند اول اين ماده نبايد طوري تفسير گردد كه موجبات تاخير و تعويق مذاكره و عقد قراردادهاي ناظر به تحت نظام قيمومت قرار دادن سرزمينهاي تحت وصايت و ساير سرزمينها به شرح مقرر در ماده ۷۷ را فراهم كند.

ماده ۸۱- قرارداد قيمومت در هر مورد شامل شرايطي خواهد بود كه بر طبق آن سرزمين تحت قيمومت اداره خواهد شد و مقامي را كه اداره سرزمين تحت قيمومت را به عهده خواهد داشت تعيين مي نمايد اين مقام كه از اين پس مقام اداره كننده اميده مي شود ممكن است يك يا چند دولت يا خود سازمان باشد.

ماده ۸۲- در هر قرارداد قيمومت ممكن است يك يا چند منطقه سوق الجيشي تعيين شود كه شامل تمام يا قسمتي از سرزمين تحت قيمومت موضوع آن قرارداد باشد بدون اينكه به قرارداد يا قراردادهاي خاص منعقد شده در اجراي ماده ۴۳ لطمه اي وارد شود.

ماده ۸۳-۱- كليه وظايف ملل متحد مربوط به مناطق سوق الجيشي منجمله تصويب شرايط قرارداد قيمومت و تغيير و اصلاح احتمالي آن توسط شوراي امنيت انجام مي شود.

۲- هدفهاي اساسي مذكور در ماده ۷۶ درباره مردم هر منطقه سوق الجيشي بايد رعايت گردد.

۳- شوراي امنيت با رعايت قراردادهاي قيمومت و بدون اينكه به مقتضيات امنيت لطمه اي وارد آيد در اجراي وظايفي كه ملل متحد برطبق نظام قيمومت در امور سياسي - اقتصادي - اجتماعي و آموزشي مناطق سوق الجيشي عهده دار است از كمكهاي شوراي قيمومت استفاده خواهد كرد.

ماده ۸۴- مقام اداره كننده مكلف است مراقبت نمايد كه سرزمين تحت قيمومت سهم خود را در حفظ صلح و امنيت بين المللي ايفاء نمايد به اين منظور مقام اداره كننده ممكن است در اجراي تعهداتي كه در مقابل شوراي امنيت بر عهده گرفته است و همچنين براي دفاع محلي و حفظ نظم و قانون در داخل سرزمين تحت قيمومت استفاده نمايد.

ماده ۸۵-۱- وظايف ملل متحد در مورد قراردادهاي قيمومت كليه مناطقي كه سوق الجيشي قلمداد نشده اند منجمله تصويب شرايط قرارداد قيمومت و تغيير و اصلاح آن توسط مجمع عمومي انجام مي شود.

۲- شوراي قيمومت كه تحت نظر مجمع عمومي عمل مي نمايد در اجراي اين وظايف به مجمع عمومي كمك خواهد كرد.

فصل سيزدهم - شوراي قيمومت

تركيب

ماده ۸۶-۱- شوراي قيمومت مركز از اعضاي ملل متحد به شرح ذيل خواهد بود.

الف-اعضاء اداره کننده سرزمينهاي تحت قيمومت.

ب- آن عده از اعضايي كه نامشان در ماده ۲۳ ذكر شده و اداره سرزمين تحت قيمومتي را عهده‌دار نيستند؛ و
ج- اعضاء ديگري كه به تعداد لازم از طرف مجمع عمومي براي يك دوره سه ساله انتخاب مي‌شوند به تعدادي كه لازم است براي اينكه مجموع عده اعضاي شوراي قيمومت بطور تساوي بين اعضاء اداره کننده سرزمينهاي تحت قيمومت و ساير اعضاء تقسيم گردد.

۲- هر يك از اعضاي شوراي قيمومت شخص واجد صلاحيت خاصي را به سمت نماينده خود در شوراي قيمومت تعيين مي‌نمايد.

وظايف و اختيارات

ماده ۸۷- مجمع عمومي و تحت نظر آن شوراي قيمومت در انجام وظايف خود مي‌تواند:

الف- گزارش‌هاي را مقام اداره کننده تسليم مي‌دارد مورد بررسي قرار دهند.

ب- شكايات را قبول و آنها را با مشورت مقام اداره کننده رسيدگي نمايند.

ج- ترتيبي دهند كه از سرزمينهاي تحت قيمومت در اوقاتي كه مورد موافقت مقام اداره کننده مربوطه است متناوباً بازديد به عمل آيد.

د- اين اقدامات و اقدامات ديگر را بر طبق شرايط قرارداد قيمومت انجام دهند.

ماده ۸۸- شوراي قيمومت پرسش‌نامه‌اي درباره پيشرفت سياسي- اقتصادي - اجتماعي و آموزشي سكنه هر سرزمين تحت قيمومت تهيه خواهد كرد و مقام اداره کننده هر سرزمين تحت قيمومت در حيطه صلاحيت مجمع عمومي براساس پرسشنامه‌اي از نوع مذكور گزارش سالانه به مجمع عمومي تقديم خواهد كرد.

راي

ماده ۸۹-۱- هر عضو شوراي قيمومت داراي يك راي خواهد بود.

۲- تصميمات شوراي قيمومت با راي اكثريت اعضاء حاضر و راي دهنده اتخاذ خواهد شد.

آئين كار

ماده ۹۰-۱- شوراي قيمومت آئين‌نامه داخلي خود را تنظيم مي‌نمايد كه ضمن آن ترتيب انتخاب رئيس شورا تعيين مي‌شود.

۲- شوراي قيمومت بر حسب ضرورت بر طبق آئين‌نامه داخلي خود تشكيل جلسه مي‌دهد. آئين نامه مزبور شامل مقررات مربوط به تشكيل جلسات به درخواست اكثريت اعضاي شورا خواهد بود.

ماده ۹۱- شوراي قيمومت بر حسب مورد از كمك شوراي اقتصادي و اجتماعي و موسسات تخصصي در مورد اموري كه مربوط به هر يك از آنهاست استفاده خواهد كرد.

فصل چهاردهم - ديوان بين‌المللي دادگستري

ماده ۹۲- ديوان بين‌المللي دادگستري ركن قضايي اصلي ملل متحد خواهد بود. ديوان مزبور بر طبق اساسنامه پيوست كه بر مبناي اساسنامه ديوان دائمي دادگستري بين‌المللي تنظيم شده و جزء لاينفك اين منشور است انجام وظيفه مي‌كند.

ماده ۹۳-۱- تمام اعضاي ملل متحد به خودي خود قبول‌كنندگان اساسنامه ديوان بين‌المللي دادگستري هستند.

۲- هر كشوري كه عضو ملل متحد نيست مي‌تواند با قبول شرايطي كه در هر مورد بر حسب توصيه شوراي امنيت توسط مجمع عمومي معين مي‌گردد اساسنامه ديوان بين‌المللي دادگستري را قبول نمايد.

ماده ۹۴-۱- هر عضو ملل متحد متعهد است در هر دعوايي كه او طرف آن است از تصميم ديوان تعيت نمايد.

۲- هرگاه طرف دعوايي از انجام تعهداتي كه بر حسب راي ديوان برعهده او گذارده شده است تخلف كند طرف ديگر مي‌تواند به شوراي امنيت رجوع نمايد و شوراي مزبور ممكن است در صورتيكه ضروري تشخيص دهد

توصیه‌هایی نموده یا برای اجرای رای دیوان تصمیم به اقداماتی بگیرد.

ماده ۹۵- هیچیک از مقررات این منشور مانع اعضاء ملل متحد نخواهد شد که حل اختلافات خود را به موجب قراردادهای موجود یا قراردادهایی که در آینده منعقد خواهد گردید به سایر دادگاهها واگذار نمایند.

ماده ۹۶-۱- مجمع عمومی یا شورای امنیت می‌تواند درباره هر مساله حقوقی از دیوان بین‌المللی دادگستری درخواست نظر مشورتی بنماید.

۲- سایر ارکان ملل متحد و موسسات تخصصی که ممکن است احیاناً چنین اجازه‌ای از مجمع عمومی تحصیل کرده باشند نیز می‌توانند نظر مشورتی دادگاه را در مورد مسائل حقوقی مطروحه در حدود فعالیت‌هایشان بخواهند.

فصل پانزدهم - دبیرخانه

ماده ۹۷- دبیرخانه مرکب خواهد بود از یک دبیرکل و کارمندان مورد احتیاج سازمان. دبیر کل توسط مجمع عمومی بنا بر توصیه شورای امنیت تعیین می‌گردد. دبیر کل عالی‌ترین مقام اداری سازمان است.

ماده ۹۸- دبیرکل در این سمت در تمام جلسات مجمع عمومی - شورای امنیت - شورای اقتصادی و اجتماعی و شورای قیمومت انجام وظیفه خواهد کرد و کلیه وظایف دیگری را که ارکان مذکور به او محول نمایند انجام خواهد داد. دبیر کل گزارش سالانه‌ای درباره کار سازمان به مجمع عمومی خواهد داد.

ماده ۹۹- دبیر کل می‌تواند نظر شورای امنیت را به هر موضوعی که به عقیده او ممکن است حفظ صلح و امنیت بین‌المللی را تهدید نماید جلب کند.

ماده ۱۰۰-۱- دبیر کل و کارمندان ملل متحد در انجام وظایف خود از هیچ دولت یا مقام خارج از سازمان کسب دستور نخواهند کرد و دستوراتی نخواهد پذیرفت. آنان فقط مسئول سازمان هستند و از هر عملی که منافی موقعیتشان به عنوان مامورین رسمی بین‌المللی باشد خودداری خواهند کرد.

۲- هر عضو ملل متحد متعهد می‌شود که جنبه منحصراً بین‌المللی مسئولیت‌های دبیر کل و کارمندان سازمان را محترم شمارد و در صدد برنیاید که آنان را در اجرای وظیفشان تحت نفوذ قرار دهد.

ماده ۱۰۱-۱- کارمندان سازمان به وسیله دبیرکل بر طبق مقرراتی که توسط مجمع عمومی وضع می‌گردد انتخاب می‌شوند.

۲- کارمندان مناسبی بطور دائم به شورای اقتصادی و اجتماعی- شورای قیمومت و در صورت لزوم به سایر ارکان ملل متحد تخصیص داده خواهند شد. این کارمندان قسمتی از دبیرخانه را تشکیل خواهند داد.

۳- در استخدام کارمندان و تعیین شرایط خدمت آنان منظوری که بیش از هر چیز ملحوظ خواهد شد، تامین عالیترین درجه کارایی و صلاحیت و درستی است. به اهمیت استخدام کارمندان براساس تقسیمات جغرافیایی هرچه وسیعتر توجه لازم مبذول خواهد گردید.

فصل شانزدهم - مقررات مختلف

ماده ۱۰۲-۱- هر عهدنامه و هر موافقتنامه بین‌المللی که پس از لازم‌الاجرا شدن این منشور توسط هر یک از اعضاء ملل متحد منعقد گردد باید هر چه زودتر در دبیرخانه ثبت و توسط آن منتشر گردد.

۲- هیچیک از طرفهای هر عهدنامه یا موافقتنامه بین‌المللی که برطبق مقررات بند اول این ماده به ثبت نرسیده باشد نمی‌توانند در مقابل ارکان ملل متحد به آن عهدنامه یا موافقتنامه استناد جویند.

ماده ۱۰۳- در صورت تعارض بین تعهدات اعضاء ملل متحد به موجب این منشور و تعهدات آنها بر طبق هر موافقتنامه بین‌المللی دیگر تعهدات آنها به موجب این منشور مقدم خواهد بود.

ماده ۱۰۴- سازمان در خاک هر يك از اعضا از اهليت حقوقي كه براي انجام وظائف و رسيدن به مقاصد آن ضروري است متمتع مي‌گردد.

ماده ۱۰۵-۱- سازمان در خاک هر يك از اعضاي خود از امتيازات و مصونيتهايي كه براي رسيدن به مقاصد آن ضروري است برخوردار خواهد بود.

۲- نمايندگان اعضا ملل متحد و مامورين سازمان نيز به همين نحو از امتيازات و مصونيتهايي لازم براي اينكه بتوانند وظائفشان را كه مربوط به سازمان است مستقلاً انجام دهند برخوردار خواهند بود.

۳- مجمع عمومي مي‌تواند براي تعيين جزييات اجرايي بندهاي اول و دوم اين ماده توصيه‌هايي بنمايد يا مقابله‌نامه‌هايي بدین منظور به اعضا پيشنهاد کند.

فصل هفدهم - ترتيبات موقتي راجع به امنيت

ماده ۱۰۶- تا زمان لازم‌الاجرا شدن قراردادهاي خاص مذکور در ماده ۴۳ كه شوراي امنيت به تشخيص خود قادر باشد مسئوليتهايي مذکور در ماده ۴۲ را به عهده بگيرد امضا كنندگان ((اعلاميه چهار ملت)) كه در ۳۰ اكتوبر ۱۹۴۳ در مسكو به امضا رسيد و فرانسه بر طبق مقررات بند پنجم اعلاميه مذکور به منظور اقدام مشترك به نام ملل متحد به هر عملي كه براي حفظ صلح و امنيت بين‌المللي ضروري باشد با يكديگر و در صورت لزوم با ساير اعضاي ملل متحد مشورت و توافق خواهند كرد.

ماده ۱۰۷- هيچيك از مقررات اين منشور به هر اقدامي كه درباره كشوري كه طي جنگ جهاني دوم دشمن يكي از امضاكنندگان اين منشور بوده توسط حكومتهاي مسئول آن، اقدام بر اثر اين جنگ اتخاذ يا تجويز شده خللي وارد نمي‌كند يا مانع انجام آن نمي‌شود.

فصل هيدهم - اصلاحات

ماده ۱۰۸- اصلاحاتي كه در اين منشور به عمل آيد زماني براي تمام اعضا ملل متحد لازم‌الاجرا خواهد شد كه به موجب راي دو سوم اعضا مجمع عمومي مورد قبول قرار گيرد و توسط دو سوم اعضا ملل متحد كه شامل كليه اعضاي دائم شوراي امنيت باشد بر طبق قوانين اساسي آنها به تصويب رسيده باشد.

ماده ۱۰۹-۱- به منظور تجديد نظر در اين منشور ممكن است در تاريخ و محلي كه با دو سوم از اعضا مجمع عمومي و آراء نه - (۹) عضو شوراي امنيت معين خواهد شد يك كنفرانس عمومي از اعضاي ملل متحد تشكيل گردد. در كنفرانس مزبور ه رعضو ملل متحد يك راي خواهد داشت.

۲- هر تبديلي در اين منشور كه به موجب آراء دو سوم از اعضاي كنفرانس توصيه شده باشد زماني لازم‌الاجرا خواهد گرديد كه توسط دو سوم از اعضا ملل متحد كه شامل تمام اعضا دائم شوراي امنيت باشد بر طبق مقررات قوانين اساسي آنها به تصويب رسيده باشد.

۳- هرگاه يك چنين كنفرانسي قبل از دهمين دوره اجلاس سالانه مجمع عمومي پس از لازم‌الاجرا شدن اين منشور تشكيل نشده باشد. پيشنهاد دعت اين كنفرانس بايد در دستور جلسه دوره اجلاس مذکور مجمع عمومي قرار گيرد و در صورتيكه اعضا مجمع عمومي يا اكثريت آراء و راي هر گونه هفت عضو شوراي امنيت تصميم به تشكيل آن بگيرد كنفرانس مزبور تشكيل خواهد شد.

فصل نوزدهم - تصويب و امضاء

ماده ۱۱۰-۱- اين منشور به وسيله كشورهاي امضاء كننده بر طبق قواعد قانون اساسي هر يك از آنها به تصويب خواهد رسيد.

۲- اسناد تصويب بايد به دولت ايالات متحده آمريكا تسليم گردد و دولت مذکور كليه كشورهاي امضاء كننده و

دبیرکل را وقتیکه انتخاب شد از وصول هر سند تصویبی مطلع خواهد ساخت.

۳- این منشور پس از آنکه اسناد تصویب آن را جمهوری چین - فرانسه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی - دولت بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی و ایالات متحده آمریکا و اکثریت سایر کشورهای امضاء کننده تسلیم کردند لازم‌الاجرا خواهد شد. صورت مجلسی از اسناد تصویب که تسلیم شده است توسط دولت ایالات متحده آمریکا تنظیم و نسخ آن برای کلیه کشورهای امضاء کننده فرستاده خواهد شد.

۴- کشورهای امضاء کننده این منشور که آن را پس از لازم‌الاجرا شدن تصویب نمایند از تاریخ تسلیم سند تصویب، خود اعضای اصلی ملل متحد خواهند شد.

ماده ۱۱۱- این منشور که متنهای چینی - فرانسوی - روسی - انگلیسی و اسپانیایی آن دارای اعتبار مساوی است در بایگانی دولت ایالات متحده آمریکا تودیع شده و رونوشت مصدق آن به موقع توسط دولت مزبور برای دولت‌های سایر کشورهای امضاء کننده فرستاده خواهد شد. بنابه مراتب مذکور نمایندگان دولت‌های ملل متحد، این منشور را امضاء نمودند. در شهر سانفرانسیسکو در روز بیست و ششم ژوئن یکهزار و نهصد و چهل و پنج به امضاء رسید.